

sudek nezjišťuje a nemělo by to právního významu, když čin vykazuje všechny náležitosti skutkové povahy přestupku. Obranou, že obžalovaný nespatořoval ve svém jednání činu trestného, uplatňuje stížnost v pravdě jen omyl právní, který však dle zásad §§ 3, 233 a 238 tr. ř. neomlouvá. Zákon předpokládá naopak, že přečiny a přestupky v druhém díle tr. zák. obsažené může každý jakožto nedovolené sám poznati. Odvolání se na mladistvý věk obžalovaného musí zůstat bez úspěchu, poněvadž zákon předpokládá, že osoba, 14. rok svého věku překročivší (§ 2 d) tr. zák.), má schopnost postřehnouti význam a dosah svého jednání, a ukládá jí proto plnou trestní zodpovědnost. Mladistvý věk může dojíti povšimnutí pouze jako polehčující okolnost při výměře trestu. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. není proto dán.

Čís. 1604.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

I skutková podstata řetězového obchodu (§ 11 čís. 4 zákona) vyžaduje po stránce objektivní způsobilosti jednání, stupňovati cenu předmětu potřeby, a po stránce subjektivní vědomí pachatele o této způsobilosti jeho jednání.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1924, Kr II 373/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 16. června 1923, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným přečinem řetězového obchodu podle Šu 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek v části, odsuzující stěžovatele pro přečin řetězového obchodu, důvody zmatečnosti dle čís. 9 písm. a) a b) Šu 281 tr. ř. Dovolávajíc se důvodu zmatku dle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. dovozuje, že ke skutkové podstatě řetězového obchodu se jednak vyžaduje, by pachatel měl ze svého obchodování nějaký zisk, jednak, aby si byl toho vědom, že jeho jednání jest způsobilé zvyšovati ceny předmětu potřeby, a vytýká napadenému rozsudku naprostý nedostatek zjištění po subjektivní stránce. Třebaže v onom směru nelze přisvědčiti názoru zmateční stížnosti, ježto není pojmovým znakem přečinu dle Šu 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy vůbec ani snaha po zisku ani zisk skutečně docílený, přece nutno v druhém směru uznati jeho výtku za oprávněnou, uváží-li se, v čem nalézací soud shledal skutkovou povahu přečinu řetězového obchodu. Nalézací soud, zjistiť, že obžalovaný při zábavách vícekrát a skoro pravidelně ať již přímo nebo ve formě »vrácení« na placenou útratu prodával cigarety (egyptky a športky), dovodil z pouhé okolnosti, že obžalovaný trafiky neměl a

prodej cigaret jest vyhrazen státu, že se obžalovaný dopustil přečinu řetězového obchodu, jelikož se vsunul jako neužitečný a zbytečný článek mezi výrobce a spotřebitele a stížil takto normální přechod zboží z výroby do spotřeby. Tento názor rozsudkového závěru nedostačuje pro skutkovou povahu přečinu řetězového obchodu ani po stránce objektivní, natož pro stránku subjektivní. § 11 čís. 4 zákona o váleč. lichvě staví řetězový obchod na roveň jiným pletichám, jež jsou způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby, i vyžaduje tudíž skutková povaha řetězového obchodu po stránce objektivní způsobilosti jednání, stupňovati cenu předmětu potřeby. Po subjektivní stránce se vyžaduje, by pachatel si byl vědom hospodářské zbytečnosti svého jednání pro spotřebitele a toho, že jednání jeho jest způsobilé, stupňovati cenu. V tomto případě však nalézací soud omezil se pouze na dějovou stránku, dovodiv jen, že obžalovaný stížil pravidelný přechod zboží z výroby do spotřeby, nezabýval se však otázkou, zda toto stížení samo o sobě již bylo způsobilé, cenu cigaret zvyšovati, a nezjistil ani, zda obžalovaný byl si také toho vědom, že svým jednáním přispívá ku zdražování dotyčného předmětu potřeby, ba ani, že si byl vědom, že se vsunuje do normálního přechodu zboží z výroby do spotřeby jako zbytečný mezičlánek. Otázky tyto, jsouce rázu skutkového, jsou dle §u 258 a 288 čís. 3 tr. ř. vyhrazeny řešení a zkoumání nalézacího soudu. Jelikož soud ten, vycházející z nesprávného výkladu pojmu řetězového obchodu, nezjistil skutečnosti, jež měly býti rozsudku za základ položeny, nezbylo než oprávněné zmateční stížnosti z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. vyhověti, rozsudek v napadené části zrušiti a nalézacímu soudu uložit, by v tomto rozsahu o věci znovu jednal a rozhodl. Tím stalo se zbytečným zabývatí se dále uplatňovaným zmatkem dle čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř.

Čís. 1605.

Pojem »lživosti« (§ 197 tr. zák.) nepředpokládá úskočnosti nebo zálučnosti jednání nebo předstírání, nýbrž stačí zneužití důvěry v denním (obchodním) životě obvyklé.

Spadá sem uvádění nepravdivých okolností v žádosti o služební místo.

K pojmu »invalidy«.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1924, Zm II 5/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Metoděje H-a do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 13. listopadu 1923, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§u 197, 200 tr. zák., vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jím byl obžalovaný sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podvodu podle §§u 197, 200 tr. zák., spáchaný lživým předstíráním, že jeho poranění bylo mu způsobeno jako vojínu za války, pokud se týče, že jest válečným invalidou (poškozencem), zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu nalézacímu, by o ní znova v rozsahu